

Literárny seminár

Názov predmetu:	Literárny seminár
Časový rozsah výučby:	4. ročník a 8. ročník – 2 hod. týždenne – spolu 60 vyučovacích hodín
Škola	Gymnázium sv. Andreja v Ružomberku, Nám. A. Hlinku č. 5, 034 50 Ružomberok
Kód a názov študijného odboru	79025 – gymnázium (od 2009/2010) 7902 J – gymnázium (od 2012/2013)
Stupeň vzdelania	ISCED 3A
Dĺžka štúdia	4 roky/8 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet literárny seminár je zaradený do vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia. Jazyk sa vníma ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ktorý je predpokladom pre ďalšie vzdelávanie. Je znakom národnej a individuálnej identity, prostriedkom komunikácie a profesionálnej realizácie, ako aj prostriedkom na vyjadrovanie citov a pocitov. Vysoká úroveň jazykovej kultúry je základným znakom všeobecnej vyspelosti absolventov stredných škôl. V predmete slovenský jazyk a literatúra sa do popredia kladie rozvoj komunikačných schopností žiakov. Zdôrazňuje sa chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čoho výrazom je preferovanie rozvoja komunikačných kompetencií v rámci komunikačno-zážitkového modelu vyučovania slovenského jazyka a literatúry. Obsah predmetu sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno -hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať ap. V predmete literárny seminár sa minimalizuje literárnohistorická štruktúra osnovania literatúry. Namiesto faktografickej orientácie je obsah zameraný na analyticko-interpretačné činnosti. Obsah predmetu literárny seminár sa orientuje na dve činnosti: recepciu a tvorbu. Vo všetkých zložkách predmetu sa uplatňuje konštruktivistický prístup k učeniu, v ktorom sa žiak stáva učiacim sa subjektom.

Ciele vyučovacieho predmetu

- poznávať slovenský jazyk ako svojbytný historický jav, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci činiteľ národného spoločenstva
- poznávať jazyk ako bohatý a mnohotvárnny prostriedok, ktorý slúži k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov a názorov
- poznávať základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobúdať pozitívny vzťah k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie
- rozvíjať vzťah k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, formovať pozitívny vzťah k literatúre a k ďalším druhom umenia vychádzajúcich z umeleckých textov

- rozvíjať vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocitu jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami
- poznať normy spisovného jazyka a viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov
- rozvíjať vedomosti a nadobudnuté kompetencie, ktoré žiakom umožnia vzdelávať sa po celý ich život a zaujať aktívne miesto v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote,

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti):

Poznávací (kognitívna) kompetencia

- spôsobilosť používať kognitívne operácie
- spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine
- spôsobilosť kritického myslenia
- spôsobilosť formulovať a riešiť problémy
- schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky

Komunikačná kompetencia

- spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.
- zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.
- spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.
- schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.

Interpersonálna (sociálna) kompetencia

- spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty.
- schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.
- spôsobilosť kooperácie.
- schopnosť empatie.

Intrapersonálna (osobnostná) kompetencia

- vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
- vytvárať vlastný hodnotový systém.
- schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.

Stratégie vyučovania

V procese vyučovania sa budú využívať metódy, ktoré pomôžu prekonávať transmisívnu výučbu slovenského jazyka a literatúry, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Vo zvýšenej miere sa budú uplatňovať: rozhovor (Sokratovský, heuristický), beseda, dramatizácia, práca s textom, metódy rekonštrukčného typu, samostatné projekty, riešenie problémov, metódy situačné, metódy inscenačné, didaktické hry, skupinové a kooperatívne vyučovanie, partnerské vyučovanie, individuálna a individualizované vyučovanie, samostatná práca žiakov, kritické myslenie, brainstorming, vyučovanie podporované počítačom.

V procese vyučovania budeme využívať nasledovné spôsoby hodnotenia: priebežné hodnotenie – motivačné, ústne skúšanie, rozhovor, písomné skúšky, didaktické testy, hodnotenie samostatných projektov.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra

Ihnátková a kol.: Čítanka pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1994.
Ihnátková a kol.: Čítanka pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1995.
Ihnátková a kol.: Čítanka pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1995.
Ihnátková a kol.: Čítanka pre 4. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1996.
Obert a kol.: Literatúra pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1994.
Obert a kol.: Literatúra pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1994.
Obert a kol.: Literatúra pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1995.
Obert a kol.: Literatúra pre 4. ročník gymnázií a stredných škôl, Litera, Bratislava 1996.
Žilka a kol.: Teória literatúry pre gymnáziá a stredné školy, Poľana s.r.o., Bratislava 2002.
Ihnátková a kol.: Slovenský jazyk pre 1. -2. ročník stredných škôl, SPN, Bratislava, 1993.
Ihnátková a kol.: Slovenský jazyk pre 3. -4. ročník stredných škôl, SPN, Bratislava, 1994.
Ondrejovič a kol.: Pravidlá slovenského pravopisu, Veda, Bratislava 2000.
Ripka a kol.: Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax, Ottovo nakladateľstvo, Bratislava, 2005.
Kačala a kol.: Krátky slovník slovenského jazyka, Veda, Bratislava 2003.
Pisarčíková a kol.: Synonymický slovník slovenčiny, Veda, Bratislava, 2004.
Kráľ, Abel.: Pravidlá slovenskej výslovnosti, SPN, Bratislava, 1996.
Salingová a kol.: Slovník cudzích slov, SPN, Bratislava, 1979.

Články a texty z odbornej a populárno-vedeckej tlače Slovenský jazyk a literatúra v škole

Didaktická technika: dataprojektor, tabuľa, videotechnika

Materiálne výučbové prostriedky: texty, audio a video záznamy, CD, DVD

Ďalšie zdroje : Internet, knižnica, denná tlač, rozhlasové a televízne vysielanie, muzeálne expozície

Medzipredmetové vzťahy a prierezové témy

Medzipredmetové vzťahy: anglický jazyk, nemecký jazyk, francúzsky jazyk, informatika, katolícke náboženstvo, matematika, fyzika, chémia, dejepis, geografia.

Prierezové témy:

Jazyk: Jazyková komunikácia, druhy komunikácie, klasické a moderné útvary bežnej komunikácie, oficiálna komunikácia, pracovná komunikácia, lexikálne a jazykové prostriedky, syntaktické prostriedky, jazykové štýly, postupy.

Literatúra: lyrika, epika, dráma.

Jednotlivé témy sú podrobne rozpracované v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

Okrem prierezových tém z jazyka venujeme pozornosť aj nasledujúcim prierezovým témam: environmentálna výchova, mediálna výchova, ochrana života a zdravia, multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, tvorba projektov a prezentačných zručností. Tieto prierezové témy sú zakomponované do tematických okruhov povinných slohových útvarov. V literárnej zložke predmetu sa uvedeným témam venujeme v rámci interpretácii jednotlivých literárnych diel.

System hodnotenia a klasifikácie

Pri hodnotení a klasifikácii uplatňujeme zásady formatívneho hodnotenia:

- a) nerozdeľovať žiakov na úspešných a neúspešných,
- b) neporovnávať výsledky žiakov s inými žiakmi,
- c) hodnotiť žiaka vo vzťahu k jeho predchádzajúcim výsledkom a k jeho schopnostiam,
- d) hodnotenie žiaka využívať ako pozitívny nástroj motivácie /hodnotiť predovšetkým čo zvládol a pomôcť v tom, v čom má nedostatky/,
- e) pri hodnotení žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zohľadňovať možný vplyv zdravotného znevýhodnenia na ich školský výkon.

Žiaci sú klasifikovaní priebežne, pričom používame nasledovné spôsoby klasifikácie:

Klasifikácia písomných previerok sa odvíja od nasledovnej stupnice:

- 100 – 90 % - výborný (1)
- 89 – 80 % - chválitebný (2)
- 79 – 60 % - dobrý (3)
- 59 – 40 % - dostatočný (4)
- 39 – 0 % - nedostatočný (5)

Písomné previerky sa píšú spravidla po dokončení tematického celku podľa dohody učiteľa so žiakmi.

Pri hodnotení ústnych odpovedí vychádzame z Metodického pokynu 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl:

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v predmete literárny seminár klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch 4 až 8 v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak sa vyjadruje spisovne správne, výstižne, kultivovane, gramaticky správne v súlade s jazykovou normou a s funkciou (cieľom) jazykového prejavu a komunikatívnou situáciou, a to v hovorenej i písanej forme. Vo svojich prejavoch využíva logicko-myšlienkové operácie, ako sú analýza a syntéza, abstrakcia, zovšeobecnenie, porovnávanie, klasifikácia, indukcia a dedukcia, analógia a zároveň dokáže vecne a presvedčivo argumentovať, obhájiť svoj názor a kriticky hodnotiť. Používa a ovláda odbornú jazykovú terminológiu. Pri samostatnej tvorbe rozličných druhov textov v ústnej a písomnej forme v súlade s funkčnými jazykovými štýlmi uplatňuje logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet. Číta plynule s porozumením, pričom pozná a rozlišuje texty, orientuje sa v nich, dokáže zaznamenať a vypísať základné údaje. Umelecký text analyzuje, hodnotí a porovnáva s inými umeleckými textami a interpretuje umelecký a vecný text. Pri následnej analýze a hodnotení umeleckého diela dokáže využívať nadobudnuté poznatky z jednotlivých jazykových rovín, štylistiky a teórie a dejín literatúry.

Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak sa vyjadruje spisovne správne, výstižne, kultivovane, takmer vždy gramaticky správne v súlade s jazykovou normou a s funkciou (cieľom) jazykového prejavu a komunikatívnou situáciou, a to v hovorenej i písanej forme. Vo svojich prejavoch využíva logicko-myšlienkové operácie, ako sú analýza a syntéza, abstrakcia, zovšeobecnenie, porovnávanie, klasifikácia, indukcia a dedukcia, analógia, zároveň vecne a s pomocou učiteľa argumentuje, obhajuje svoj názor a kriticky hodnotí. Používa a ovláda odbornú

jazykovú terminológiu. Pri samostatnej tvorbe rozličných druhov textov v ústnej a písomnej forme v súlade s funkčnými jazykovými štýlmi primerane uplatňuje logickú nadväznosť a komunikatívnu funkčnosť slov a viet. Číta plynule s porozumením, pričom pozná a rozlišuje texty, orientuje sa v nich, takmer vždy dokáže zaznamenať a vypísať základné údaje. Umelecký text primerane analyzuje, hodnotí a porovnáva s inými umeleckými textami a interpretuje umelecký a vecný text. Pri následnej analýze a hodnotení umeleckého diela takmer vždy dokáže využívať nadobudnuté poznatky z jednotlivých jazykových rovín, štylistiky a teórie a dejín literatúry.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak sa vyjadruje vhodne a kultivovane, čiastočne gramaticky správne v súlade s jazykovou normou a s funkciou (cieľom) jazykového prejavu a komunikatívnou situáciou, a to v hovorenej i písanej forme. Vo svojich prejavoch s pomocou učiteľa je schopný čiastočne využívať logicko-myšlienkové operácie, ako sú analýza a syntéza, porovnávanie. S pomocou učiteľa argumentuje, obhajuje svoj názor a hodnotí. Čiastočne používa odbornú jazykovú terminológiu. Pri samostatnej tvorbe rozličných druhov textov v ústnej a písomnej forme v súlade s funkčnými jazykovými štýlmi dochádza k čiastočnému porušeniu logickej nadväznosti a komunikatívnej funkčnosti slov a viet, v textoch sa objavujú štylistické a gramatické chyby. Žiak číta nesúvislo umelecké a odborné texty, s pomocou učiteľa sa v nich orientuje a vypisuje základné údaje. Interpretuje a porovnáva umelecký a vecný text, pričom čiastočne využíva poznatky z jednotlivých jazykových rovín, štylistiky a teórie a dejín literatúry.

Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak sa vyjadruje čiastočne gramaticky správne v súlade s jazykovou normou a s funkciou (cieľom) jazykového prejavu a komunikatívnou situáciou, a to v hovorenej i písanej forme. Má obmedzenú slovnú zásobu a často používa nesprávne jazykové prostriedky. Odbornú jazykovú terminológiu používa iba čiastočne. S pomocou učiteľa v ústnej a písomnej forme tvorí jednoduché druhy textov, pričom dochádza k čiastočnému porušeniu logickej nadväznosti a komunikatívnej funkčnosti slov a viet, v textoch sa objavuje väčšie množstvo štylistických a gramatických chýb. Žiak číta pomaly, nesúvislo a s prestávkami, v umeleckých a vecných textoch sa orientuje a vypisuje základné údaje s pomocou učiteľa. Dokáže jednoducho interpretovať umelecký alebo vecný text, a to s pomocou učiteľa a odpovedá na jednoduché otázky súvisiace s prečítaným textom.

Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak klasifikuje, ak vo vyjadrovaní robí gramatické chyby. Má obmedzenú slovnú zásobu a často používa nesprávne jazykové prostriedky. Jednoduché druhy textov v ústnej i písomnej forme dokáže vytvoriť iba s pomocou učiteľa. V ústnej alebo písomnej forme sa vyskytujú štylistické a gramatické chyby. Žiak číta pomaly, nesúvislo, s prestávkami a v umeleckých a vecných textoch sa orientuje iba s pomocou učiteľa. Dokáže jednoducho iba s pomocou učiteľa interpretovať umelecký alebo vecný text a veľmi jednoducho odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným textom.

Tematické okruhy

Jazyk

1. Jazyková komunikácia.
2. Získavanie a spracovanie informácií
3. Využitie informácií, učenie sa.
4. Textotvorný proces.
5. Bežná komunikácia, hovorový štýl.

6. Oficiálna komunikácia, administratívny štýl.
7. Pracovná komunikácia.
8. Zvukové jazykové prostriedky.
9. Lexikálne jazykové prostriedky – slovo, slovná zásoba, lexika, slovníky.
10. Komunikácia slovesného umenia, umelecký štýl.
11. Masmediálna komunikácia, publicistický štýl.
12. Morfológické jazykové prostriedky.
13. Syntaktické jazykové prostriedky.
14. Vedecká, odborná a pracovná komunikácia.
15. Náučný štýl.
16. Zvukové jazykové prostriedky.
17. Grafické jazykové prostriedky.
18. Ústna a verejná komunikácia.
19. Žánre rečníckeho štýlu.
20. Všeobecné poznatky o jazyku.
21. Národný jazyk.
22. Jazyková kultúra.

Literatúra

1. Epická poézia – veršový systém.
2. Krátka epická próza – poviedka.
3. Lyrická poézia – metrum.
4. Krátka epická próza – novela.
5. Epická poézia – jamb.
6. Veľká epická próza – román.
7. Lyrická poézia – štylizácia.
8. Dramatická literatúra – všeobecné otázky Lyrická a epická poézia – časomiera.
10. Krátka epická próza – vnútorný monológ.
11. Lyrická poézia – druhy lyriky.
12. Dramatická literatúra - komická dráma.
13. Veľká epická próza – druhy románu.
14. Krátka epická próza – nespoľahlivý rozprávač.
15. Lyrická poézia – voľný verš.
16. Veľká epická próza – reťazový kompozičný postup.
17. Dramatická literatúra - tragická dráma.
18. Lyrická poézia – čistá lyrika.
19. Netradičná epická próza – prúd autorovho vedomia.
20. Lyrická poézia – automatický text.
21. Dramatická literatúra - absurdná dráma.
22. Veľká epická próza – retrospektívny kompozičný postup.
23. Súčasná lyrická poézia.
24. Súčasná epická próza – postmoderna
25. Súčasná epická próza – fantastická literatúra
26. Súčasná epická próza – detektívny román
27. Všeobecné otázky literatúry
28. Dejiny umenia a umeleckej literatúry.

Obsah vzdelávania

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zvuková rovina jazyka	Jazyk a reč Jazyk a písmo Hláskoslovie Vybrané a odvodené slová písanie veľkých písmen	Žiak si uvedomuje spisovnosť, nespisovnosť, vie začať, viesť a ukončiť komunikáciu, odlišuje zvukovú a písomnú podobu reči a vie vlastnými slovami popísať pravidlá znel. asimilácie, používa správny pravopis.
Lexikálna rovina jazyka	Slovná zásoba, slovníky Tvorenie slov	Pozná rozdiel vo veľkosti vlastnej SZ a SZ národného jazyka, rozširuje si aktívnu SZ čítaním beletrie a štúdiom slovníkovej lit., používa skratky, značky, odvodené a zložené slová, vhodne využíva frazeologizmy.
Morfologická rovina jazyka	Podst. mená, príd. mená, zámená, číslovky, slovesá, príslovky, predložky, spojky častice, citoslovčia	Vie v texte odlíšiť jednotlivé slovné druhy, tvary zámen sám – samý, oni – ony, násob. čísloviek päťkrát – päť ráz, uplatňuje gram. kategórie slov. druhov pri tvorbe viet, vie v texte odlíšiť plnovýznamové slovné druhy od neplnovýznamových.
Komunikácia	<u>Získavanie a spracovanie informácií</u> – zdroje informácií	Na základe komunikačnej situácie vie použiť vhodnú slovnú zásobu, vie čítať s porozumením veku primerané umelec. a vecné texty, vie rozlíšiť umelecký a vecný text, vie v texte identifikovať výrazové prostriedky, napr. termíny a obrazné po- menovania. Žiak chápe jazyk ako prostriedok komunikácie a ako znakový systém. Vie sa vyjadrovať adekvátne komunikačnej situácii – ústne a písomne (vhodná forma a obsah)
Práca s informáciami	Získavanie a sprac. informácií Zdroje informácií, spôsoby záznamu brainstorming, mapa mysle, knižnica, MDT	Vie určiť informač. zdroje, na základe ktorých bol text vytvorený, dokáže využiť dostupné zdroje informácií, najmä slovníky a internet pri práci s textom. Vie využívať miestne zdroje informácií, pozná funkcie knižnice. Ich dostupnosť využíva získavaním a aplikovaním informácií. Je zorientovaný v systéme knižničných služieb

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Komunikácia	Textotvorný (štýlotvorný) proces, jazykové štýly, štýlotvorné činitele rozdelenie sloh. postupy, sloh. útvary	Vie vymenovať základné štýlotvorné činitele, pri vlastných prejavoch dodržiava tému pričom zohľadňuje funkciu prejavu, dokáže posúdiť spisovnosť jazyka, prostriedkov a subjektívnu využiteľnosť vecného textu, dokáže vyjadriť svoj názor na využitie textu na riešenie reálnych problémov.
Bežná komunikácia	Hovorový štýl Útvary bežnej komunikácie, tel. rozhovor, debata, polemika... Súkromný list, blahoželenie charakteristika, oznámenie, kondolencia Moderné útvary bežnej komunikácie -prierezová téma Mediálna výchova	Dokáže rozlíšiť nevhodnosť použitých slov v bežných situáciách, je schopný zhodnotiť škálu vyjad. prostriedkov účastníkov komunikácie z hľadiska spisovnosti, uvedomuje si a vie poukázať na štýl. neprimerané jazyk. prostriedky v závislosti od danej komunik. situácie, pozná zásady spoločenskej rétoriky. Vie zaujať kladný postoj k mediálnym produktom – napr. spoločenskú a sociálnu reklamu. Vyjadruje sa kultivovane, spisovne, gramaticky správne.
Oficiálna komunikácia	Administratívny štýl Útvary adm. štýlu forma A4 Žiadosť Motivačný list Životopis štruktúrovaný, komplexný, beletrizovaný Útvary formátu A6 a iné	Dokáže pochopiť chyby v poradiach a dokáže ich opraviť, vie rozlíšiť kľúčové myšlienky od vedľajších, vie stanoviť vhodný sloh. útvar adm. štýlu a podľa vzoru vytvoriť jednotlivé útvary administratívneho štýlu.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Syntaktická rovina	☐ vety podľa modálnosti ☐ hlavné vetné členy, vetný základ ☐ rozvíjacie vetné členy ☐ priraďovací sklad, určovací sklad ☐ odchýlky od vetnej stavby ☐ priraďovacie súvetie ☐ podradňovacie súvetie, vedľajšia veta ☐ zložené súvetie	Pri organizácii myšlienok vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá a požiadavky syntaxe, vie vysvetliť vzťah medzi členmi skladov vo vete na základe ich funkcie. Odlišuje jednoduchú vetu od súvetia a funkčne ich vyžíva vo vlastných prejavoch. Pozná textové konektory, dodržiava interpunkciu v jednoduchej vete jednoduché vety na súvetia a naopak. Vie v texte nájsť odchýlku od vetnej stavby – elipsu a vsuvku a funkčne ich využíva vo vlastných prejavoch. Vie určiť druh jednoduchého súvetia, druh prir. súvetia a druh vedľajšej vety v podradňovacom súvetí.
Komunikácia slovesného umenia	☐ opisný slohový postup ☐ statický opis ☐ dynamický opis ☐ umelecký opis ☐ odborný opis ☐ charakteristika osoby	Vie si na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar a zodpovedajúci jazykový štýl a na ich základe samostatne vytvorí požadovaný text. Dokáže rozlíšiť priamu a nepriamu charakteristiku i jednotlivé druhy opisov.
Masmediálna komunikácia	☐ publicistický štýl ☐ vlastnosti a využitie publicistického štýlu ☐ dokumentárne žánre ☐ analytické žánre ☐ beletristické žánre ☐ jazykové prostriedky Mediálna výchova – prierezová téma ☐ publicistický štýl ☐ spravodajské žánre	Dokáže pochopiť vlastnosti a využitie publicistického štýlu, vie vysvetliť pojem masmédiá, rozlišuje niektoré základné žánre štýlu – správa, recenzia, glosa, reportáž... Na základe komunikačnej situácie vie použiť vhodnú slovnú zásobu a vie vytvoriť vybrané žánre publicistického štýlu. Vie zaobchádzať s rôznymi druhmi médií a ich produktmi, selektívne využívať médiá a vytvoriť si vlastný názor na médiá vďaka prijímaným informáciám.
Zvuková rovina jazyka	☐ intonácia ☐ pauza – fyziologická, významová ☐ vedľajší slovný prízvuk ☐ tempo reči ☐ frázovanie, modulácia hlasu Diskusný príspevok - charakteristika kompozícia	Žiak: Vo svojich ústnych prejavoch uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie a vhodnú moduláciu hlasu. Dokáže sa zorientovať v danej komunikačnej situácii a reagovať na počutý text tak, že poslucháč pochopí obsah jeho výpovede.
Jazyková kultúra	☐ ortoepia ☐ ortografia	Uvedomuje si spisovnosť a nespisovnosť vo svojom prejave a vo verejných prejavoch sa snaží používať spisovnú výslovnosť. Dodržiava zásady správnej výslovnosti a pravopisu.

Sloh	☐ slohový útvar – žáner ☐ kontext ☐ interpretácia textu ☐ spoločné a rozdielne znaky textov	Je schopný interpretovať vecný aj umelecký text a spájať informácie z textu s predchádzajúcimi poznatkami a skúsenosťami.
Náučný štýl	Výrazové prostriedky náučného štýlu Kompozícia a súdržnosť textov NŠ Slohové postupy v NŠ Výkladový slohový postup - znaky Útvary výkladového slohového postupu dizertácia, referát Analýza útvarov výkladového slohového postupu Vedecké a odborné práce v školskom prostredí Formálna stránka projektových prác ☐ dedukcia ☐ indukcia ☐ komparácia ☐ analýza ☐ syntéza ☐ analógia	Je schopný samostatne zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti. Vie racionálne využiť logické myšlienkové operácie na riešenie rôznych životných situácií. Žiak dokáže analyzovať a funkčne využiť prostriedky NŠ pri tvorbe textu, vie vytvoriť kompaktný a kompozične vhodný text NŠ, vie zvážiť vhodnosť použitých výrazových prostriedkov, dokáže nahradiť stylisticky nevhodné výrazy adekvátnymi.

Rétorika – rečnícky štýl	funkcie žánre rečníckeho štýlu -fázy tvorenia prejavu - mimojazykové prostriedky – gestika, proxemika - spoločenské zásady jazykovej komunikácie -devalvujúca komunikácia - príležitostné prejavy – slávnostné otvorenie podujatia - náučný prejav – prednáška, referát -agitačný prejav – politická reč, súdna reč - diskusný príspevok	-Pri tvorbe vlastného jazykového prejavu dodržiava, resp. prispôsobuje si jednotlivé fázy tvorby prejavu s dôrazom na jeho vhodnú ústnu alebo písomnú prezentáciu. - Pri ústnej prezentácii jazykového prejavu aktívne využíva vhodné mimojazykové prostriedky, ktorými umocňuje celkové vyznenie svojho prejavu. -Ovláda a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava spoločenské zásady jazykovej komunikácie. -Vo svojej jazykovej praxi sa vedome vyhýba devalvujúcej komunikácii.
Vývin slovenského jazyka	-starosloviensčina -A. Bernolák – kultúrna západosloviensčina - Ľ. Štúr – stredoslovenské nárečie, štúrovčina - M. Hattala	Vie vysvetliť vývojovú líniu slovenčiny od indoeurópskeho prajazyka po jej začlenenie do rodiny západoslovanských jazykov. - Pozná dôvody, pre ktoré sa starosloviensčina stala spisovným jazykom na našom území. Pozná ohlas tejto kultúry aj v neskorších obdobiach.

Súčasný slovenský jazyk	-jazyková norma -národný jazyk, -úradný (štátny) jazyk - jazyky národnostných menšín - slovanské jazyky – východoslovanské, západoslovanské, južnoslovanské	Ovláda a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava aktuálnu jazykovú normu a zároveň je schopný zvoliť vhodné stylistické prostriedky v každej komunikačnej situácii aj vtedy, ak by tým porušil jazykovú normu. -Vie vysvetliť rozdiel medzi národným, cudzím, úradným (štátnym) jazykom a jazykmi národnostných menšín - Pozná klasifikáciu slovanských jazykov - Vie vymenovať slovanské jazyky.
Rozprávanie –slohový postup	-znaky rozpr. slohového postupu - útvary - kompozičné postupy rozprávania	vie vytvoriť ucelený text s prvkami rozprávania

Obsahové vzdelávacie štandardy literárneho seminára

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Lyrická poézia	Štruktúra literárneho diela. Štylistické a rečnícke figúry. Trópy. Metrika, rým. Lyrické žánre	Žiak vie definovať termín rytmus, vie určiť dĺžku slabičného verša, dokáže vyhľadať v texte anaforu, prirovnanie, chápe ich a vie vysvetliť ich význam v texte básne, rozumie podstate metafory, dokáže vysvetliť jej význam pre básnický text.
Epická próza	Epika epické žánre	Dokáže odlíšiť viazanú reč od neviazanej, vie reprodukovať definíciu epiky a jej znakov.
Všeobecné otázky dramatickej literatúry	Dramatické umenie dramatické žánre	Vie definovať monológ, dialóg, repliku, dokáže rozlíšiť vnút. kompozíciu drámy od kompozície epiky.
Epická poézia Epická poézia – veršový systém	Epos. Báj. Bájka. sylabický veršový systém, Rytmická analýza verša H. Gavlovič Vonkajšia kompozícia: nadpis, strofa, verš – spev.	Vie definovať dané útvary, vie uplatniť vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii diela, charakterizuje postavy z hľadiska ich pozície v dejovom pláne. Žiak vie <i>definovať</i> termín rytmus a sylabický veršový systém, určiť dĺžku slabičného verša a miesto vnútroveršových prestávok. Dokáže <i>identifikovať</i> sylabickú organizáciu verša v akejkoľvek neznámej básni. Vie <i>prečítať</i> akýkoľvek sylabický verš so správnou rytmickou intonáciou. Dokáže <i>vytvoriť</i> na sylabickom princípe jednotlivé verše.
Tragická dráma	Tragédia	Vie uplatniť vedomosti o vnútornej kompozícii drámy, dokáže pochopiť a analyzovať vnútorný svet dram. postavy, vie prezentovať svoj názor a obhájiť ho v diskusii.

Lyrická poézia	Pôsobenie Konštantína a Metoda na Veľkej Morave Proglas	Vie pochopiť a vysvetliť význam práce vierozvestcov z hľadiska písma, jazyka a literatúry, dokáže vyjadriť emotívny čitateľský zážitok z prvej slovanskej básne, dokáže nájsť v texte umelecké prostriedky.
----------------	--	---

Krátka epická próza	Legenda Cestopisná próza Novela Vedecká próza Charakteristika prózy z hľadiska jazyka. Vyvodenie pojmu rytmicky neviazaná reč. Vyvodenie podstaty epickosti literárnych diel. Vyvodenie pojmu vševediaci rozprávač a literárna postava. Vyvodenie pojmu vnútorná kompozícia (<i>kompozičná osnova</i>) a <i>kompozičné fázy</i> diela (expozícia, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie). <i>Povinní autori a diela:</i> M. Kukučín: Keď báčik z Chochoľova umrie; J. G. Tajovský: Maco Mlieč.	Chápe stratifikáciu umeleckého diela, vie charakterizovať podstatu útvarov, chápe autorské posolstvo, vie vysvetliť znaky novely, dokáže nájsť prvky vecnej prózy. Žiak chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť vševediaceho rozprávača v akomkoľvek, teda aj v neznámom diele a bez ohľadu na formu rozprávania. Vie vymedziť pojem literárna postava a dokáže charakterizovať jednotlivé postavy z čitateľského hľadiska (prípadne aj z hľadiska autorovej koncepcie diela). Vie vysvetliť podstatu jednotlivých kompozičných fáz epického (a dramatického) diela a určiť tieto fázy v akomkoľvek diele s klasickou chronologickou kompozíciou. Pri štylistickej a lexikálnej analýze známeho diela dokáže zhodnotiť príspevok jednotlivých jazykových prvkov k významu a estetickému pôsobnosti diela.
Komická dráma	Komédia Molière J. Chalupka	Vie identifikovať rozdiely medzi tragédiou a komédiou, vie rozlíšiť komickosť postavy a situácie, dokáže pochopiť autorský zámer.
Jazykovedná a výchovná próza	J. I. Bajza A. Bernolák J. Fándly Ľ. Štúr	Dokáže pochopiť význam úsilia jazykovedcov z hľadiska našej národnej histórie, dokáže rozlíšiť znaky jazykových teórií jazykových tvorcov, dokáže prezentovať svoje stanovisko na význam výchovnej prózy.
Národnobuditeľská lyrická a epická poézia	J. Kollár J. Hollý	Dokáže pochopiť a vysvetliť myšlienky slovenskej spolupráce a odkazu cyrilo-metodskej tradície z hľadiska historickej situácie, dokáže verbálne sformulovať svoj čitateľský zážitok.

Veľká epická próza	Román M. C. Saavedra V. Hugo J. W. Goethe	Vie definovať román a dokáže vedomosti aplikovať na známe literárne dielo, pozná pojem priamy rozprávač a dokáže ho identifikovať v diele, dokáže odlíšiť autorskú reč a reč postáv a vie ich obsahovo, formálne a pravopisne vymedziť.
--------------------	--	---

Lyrická poézia	G. G. Byron, . Mickiewicz, A. Sládkovič – Marína	Vie odlíšiť prízvukné a neprízvukné slabiky, dokáže definovať sylabicko-veršový systém a chápe význam prízvuku v básňach, vie vysvetliť obsahové posolstvo známej básne a poukázať na jazykové prostriedky, ktorými básnik vyjadril svoj umelecký odkaz.
Epická poézia	A. S. Puškin. S. Chalupka, J. Král A. Sládkovič – Detvan, J. Botto	Vie reprodukovat definíciu epiky a určiť literárnodruhovou príslušnosť známych epických literárnych diel, dokáže rytmicky správne prečítať jambický verš.

Krátká epická próza	Novela, poviedka, povesť dejový plán (<i>rovina</i>) diela; významový (<i>myšlienkový</i>) plán (<i>rovina</i>) diela. Vyvodenie pojmu novela. Porovnávacia analýza a klasifikácia prozaických žánrových foriem v rámci krátkej umeleckej prózy. interpretácia poviedok a noviel. Kompozičná a štylisticko-lexikálna analýza identifikácia jazykových prvkov textu pre myšlienkové zameranie a estetickú pôsobivosť zvolených poviedok a noviel. Analýza a hodnotenie autorskej koncepcie postáv v rámci myšlienkového zamerania celého diela. Interpretácia významovej roviny diela. <i>Povinný autor:</i> Timrava: Ľapákovci.	Vie odlíšiť princíp viazanej reči od neviazanej, vie reprodukovať poučky o vševiediacom rozprávačovi a literárnej postave a vymenovať kompozičné fázy v dejovej osnove diel. Žiak vie vysvetliť znaky novely, určiť žánr neznámeho diela (novely) vie charakterizovať žánrové znaky tohto diela, svoj produkt dokáže obhájiť a vysvetliť.
---------------------	--	---

Krátká epická próza	☐ novela ☐ hĺbkové členenie diela – dejový plán a významový plán ☐ význam jazykových prostriedkov Výber: B. S. Timrava, M. Kukučín, J. G. Tajovský, F. M. Dostojevskij, A. P. Čechov	Žiak: Chápe hĺbkové členenie diela a dokáže vysvetliť základnú významovú orientáciu diela. Vie vysvetliť znaky novely ako aj rozdiel medzi poviedkou a novelou. Dokáže určiť niektoré príznakové štylistické a lexikálne prvky. Dokáže charakterizovať postavy z hľadiska ich pozície v dejovom pláne diela.
Lyrická poézia	☐ druhy lyriky ☐ spoločenská lyrika ☐ lúboštná lyrika ☐ kontrast ☐ významový paralelizmus ☐ čítanie a interpretácia Výber: P.O.Hviezdoslav, I.Krasko	Žiak: Vie vymedziť pojmy spoločenská a lúboštná lyrika, dokáže určiť básnický protiklad, je schopný vysvetliť význam kontrastu v známej básni. Spolupracuje s ostatnými, vie kriticky posúdiť mienku iných a obhájiť svoj názor. Nové poznatky dokáže zapracovať do systému vedomostí a vyžívať ich v ďalšej práci.

Veľká epická próza	☐ román ☐ druhy románu ☐ subjektívny rozprávač ☐ pásmo rozprávača a pásmo postáv ☐ monológ, dialóg ☐ vonkajšia a vnútorná kompozícia ☐ vševediaci a priamy rozprávač ☐ čítanie a interpretácia Výber: H. de Balzac, Ch. Dickens, F.M. Dostojevskij, L. N. Tolstoj, M. Kukučín	Žiak: Vie definovať román a vysvetliť odlišnosti medzi poviedkou, novelou a románom a vie ich aplikovať na literárne dielo. Pozná pojem priamy rozprávač a dokáže ho identifikovať v známom diele. Dokáže odlíšiť obe pásma textu i obe formy priamej reči, formálne a pravopisne ich vymedziť. Dokáže transformovať reč postáv do autorskej reči. Vie určiť vonkajšiu kompozíciu prozaického diela a vysvetliť aspoň niektoré fázy zo známeho diela. Výsledky analýzy autorskej koncepcie postáv, funkcie subjektívneho rozprávača a štylistických a lexikálnych prostriedkov dokáže aspoň čiastočne zapojiť do vysvetľovania vzťahov oboch vertikálnych rovín diela. Chápe a vie vysvetliť spoločenský a umelecký prínos diela pre národnú kultúru.
Dramatická literatúra	☐ všeobecné otázky ☐ vonkajšia kompozícia ☐ horizontálne členenie ☐ funkcia jazykových prvkov ☐ čítanie a interpretácia dramatických textov ☐ herec, režisér, dramaturg J.G.Tajovský, P.O.Hviezdoslav, A.P.Čechov	Žiak: Vie uviesť charakteristické črty vonkajšej kompozície divadelnej hry a určiť prvky vonkajšej kompozície v hre. Pozná fázy vnútornej kompozičnej osnovy a dokáže určiť niektorú fázu v literárnom texte hry. Vie odlíšiť pojmy monológ, dialóg a replika a vysvetliť zmysel autorskej poznámky. Dokáže objasniť podstatu hercovej tvorivosti pri stvárnení postavy a vysvetliť príspevok režiséra k inscenácii. Dokáže určiť príznakové štylisticko-lexikálne prvky a charakterizovať ich význam pre celkové vyznenie diela.
Dramatická literatúra	☐ komická dráma ☐ fraška ☐ humor, hyperbola ☐ charakterový typ postavy ☐ dramatizované čítanie J.Palárik	Žiak: Vie vysvetliť podstatu veselohry, pozná pojem charakterový typ postavy, chápe komickosť postáv ako súčasť autorovej koncepcie príbehu. Svoj názor na text dokáže prezentovať a obhájiť ho v diskusii. Vie zdramatizovať malú časť textu humoristickej prózy a posúdiť schopnosť hercov zaujať divákov.

Veľká epická próza	☐ sociálny a psychologický román ☐ autorská štylizácia reality ☐ čítanie a interpretácia textov ☐ analýza horizontálnej kompozície diela ☐ analýza autorskej koncepcie postáv v rámci myšlienkového zamerania diela ☐ štylisticko-lexikálna analýza jazyka Výber: E. R. Remarque, E. Hemingway, R. Rolland, J. C. Hronský, M. Urban...	Žiak: Vie vysvetliť rozdiel medzi sociálnym a psychologickým románom, je schopný svoje vedomosti využiť pri analýze a určení druhu románu. Vie identifikovať významovú rovinu diela a vysvetliť profiláciu postáv, rozumie vzájomným vzťahom medzi autorom, realitou a dielom a vie vysvetliť, že umelecké dielo je subjektívny svet cieľavedome vytvorený autorom podľa jeho vlastných hodnôt. Je schopný analyzovať dielo z hľadiska kompozície, štylizácie a obsahu a konfrontovať svoj systém hodnôt s hodnotami vyplývajúcimi z diela.
Krátka epická próza	☐ klasifikácia druhov rozprávača ☐ vnútorný monológ v obsahovej a myšlienkovvej koncepcii diela ☐ vnútorný monológ ako komentár k deju ☐ čítanie a interpretácia ☐ kompozičná a štylisticko-lexikálna analýza ☐ interpretácia myšlienkovvej a estetickej pôsobnosti diela Výber: D. Chrobák, E. Hemingway	Žiak: Pozná podstatu vnútorného monológu. Okrem základného triedenia typov rozprávača dokáže vytvoriť klasifikáciu z viacerých hľadísk (napr. podľa formy rozprávania). Pri prezentácii svojho stanoviska vie uviesť aj cudzí názor alebo informáciu, ktorú získal z informačného prameňa.
Lyrická poézia	☐ voľný verš ☐ pásmo ☐ impresionizmus a senzualizmus ☐ reflexívna a duchovná lyrika ☐ čítanie a interpretácia básní ☐ štylisticko-lexikálna analýza textu, funkcie jazykových prvkov J. Smrek, R. Dilong, E.B. Lukáč, L. Novomeský, V. Beniak, R. Fábry	Žiak: Rozpozná vlastnosti voľného verša a vie demonštrovať rozdiely medzi voľným a viazaným veršom. Vie charakterizovať podstatu reflexívnej a duchovnej poézie, chápe a vie vysvetliť prekrývanie sa jednotlivých druhov lyriky v konkrétnych dielach. Dokáže identifikovať náladu básne a vyhľadať v texte štylistické jazykové prostriedky, ktoré ju vyvolávajú. Vie nové poznatky vhodne zaznamenať a používať pri ďalšej práci. V diskusii sa snaží vysvetliť svoje chápanie básne a použiť pri tom aj výsledky spoločnej analýzy textu.

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Veľká epická próza	☐ reťazová kompozícia ☐ lyrizácia epickej prózy ☐ idealizácia postáv ☐ animizácia zvierat a vecí ☐ personifikácia v próze ☐ čítanie a interpretácia ☐ analýza a hodnotenie autorskej koncepcie postáv v rámci celkového myšlienkového zamerania diela Výber: M. Urban, Ľ. Ondrejov, D. Chrobák, M. Figuli, F. Švantner	Žiak: Vie charakterizovať reťazový kompozičný postup. Chápe podstatu lyrizácie rozprávania a dokáže v texte nájsť a určiť jazykové prostriedky použité na poetizáciu diela. Vie vysvetliť štylistickú podstatu personifikácie a vie poukázať na jej významovú funkčnosť a umeleckú pôsobivosť v kontexte diel lyrizovanej prózy. Poznatky získané analýzou diela s prvkami lyrizácie jazyka dokáže uplatniť na vysvetlenie významovej roviny daného diela a zaujať k jeho postavám osobné stanovisko. Dokáže vysvetliť osudovú vyhranenosť hrdinov diel, rozumie podstate boja medzi dobrom a zlom a dokáže ho aplikovať na dielo.
Lyrická poézia	☐ čistá lyrika ☐ zvukomalba ☐ čítanie a interpretácia otvorených básní ☐ štylisticko-lexikálna a zvuková analýza textu ☐ vyvodzovanie lyrického posolstva diela Výber: R. Dilong, J. Smrek, M. Rázus, Š. Krčméry, V. Beniak	Žiak: Chápe podstatu čistej lyriky, rozumie princípu voľného priradovania lyrických pasáží a je schopný verbálne prezentovať jednotu lyrickej výpovede s tematickou a gramatickou uvoľnenosťou. Chápe otvorenosť básnickej výpovede a dokáže tlmočiť svoj výklad významového vyznenia básne. Vie identifikovať lexikálne, štylistické, kompozičné a rytmotvorné činitele. Získané poznatky vie vhodne zaznamenať a používať pri ďalšej práci. V diskusii sa usiluje vysvetliť svoje chápanie básne.
Dramatická literatúra	☐ dramatický princíp jednoty, miesta, času a charakterov postáv ☐ čítanie a interpretácia ☐ analýza vnútornej kompozície ☐ celkové myšlienkové zameranie diela Výber: I. Stodola, J. Barč-Ivan, P. Zvon,	Žiak: Pozná podstatu tragédie, na základe kritickej úvahy dokáže zaujať hodnotiace stanovisko aj k obsahovo zmiešaným, resp. nevyhraneným typom hier. Pozná klasickú kompozíciu drámy a vie ju aplikovať na dielo. Je schopný vysvetliť stvárnenie postavy z hľadiska autorovej koncepcie a významového zamerania diela. Dokáže určiť prvky, ktoré sú v prehovoroch postáv nositeľom myšlienkového posolstva. Vie zdramatizovať časť poviedky, funkčne využiť monológ, dialóg a vytvoriť scénické poznámky.

Netradičná epická próza	☐ hlbinná psychológia ☐ asociácia ☐ prúd autorovho vedomia ☐ bezsujetová próza ☐ čítanie a interpretácia ☐ analýza horizontálnej kompozičnej štruktúry ☐ štylisticko-lexikálna analýza textu Výber: F. Kafka,	Žiak: vie poukázať na zmeny v spôsoboch rozprávania v netradičnej próze. Dokáže vysvetliť princíp voľných asociácií v rozprávaní. Dokáže vysvetliť netradičnú kompozičnú organizáciu deja a uviesť príklady na štylistické experimenty v jazyku diela. Uvedomuje si bizarnosť zdeformovaných nonrealistických postáv.
-------------------------	---	--

Rozdelenie hodín a rozvrhnutie vzdelávacieho obsahu v ročníkoch obsahujú tematické výchovno-vzdelávacie plány prerokované na predmetových komisiách.